

Práce s romskou komunitou na území města Karviné

Mgr. Martina Smužová
vedoucí Odboru sociálního

Prezentace připravena v rámci projektu Práce s romskou komunitou ve městě Karviná

Projekt Práce s romskou komunitou ve městě Karviná
CZ.1.04/5.1.01/77.00042 je financován z prostředků
Evropského sociálního fondu prostřednictvím
Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a
státního rozpočtu ČR.

„**Za Roma**“ můžeme považovat takového jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností (např. při sčítání lidu) hlásil, anebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů.

Toto vymezení pojmu „Rom“ zdůrazňuje skutečnost, že právě připsané romství je jednou z hlavních příčin sociálního vylučování řady obyvatel zkoumaných lokalit.“

[[online] http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/soc/soc_23p02.pdf [13.02.2014]]

Jako součást politiky tzv. sociální integrace Romů - **v roce 1972 vytvořeny dva zvláštní nástroje: funkce kurátorů pro cikánské obyvatelstvo a zvláštní objem finančních prostředků (tzv. paragraf 26) rozpočtu národních výborů.**

- tito zvláštní kurátoři se stali prostředníky mezi většinovou společností a jejími systémy a romskou komunitou v určité části města nebo obce.
- neměli žádné pravomoci, ale často se těšili velké důvěře romské komunity v místě, kde působili, byli nositeli nových znalostí a postupů v práci s romskou komunitou

Od roku 1990 funkce zanikla

Dne 10. září 1997 schválila vláda ČR tzv. **Bratinkovu zprávu** o situaci romské komunity. **Mezi úkoly pro jednotlivá ministerstva byl zahrnut i úkol zřídit funkci romských poradců u jednotlivých okresních úřadů.**

- romským poradcem by měl být příslušník romské komunity, a to i za cenu, že nebude zcela odpovídat svým vzděláním.

Romský poradce pro okres Karviná zřízen od 1.1.1998.

- **Hlavní úkol činnosti:**
  - provádění dílčích šetření romských komunit v regionu
  - poskytování poradenské a konzultační činnosti k romské problematice

Zrušením okresních úřadů k 31.12.2002 byli tito romští poradci delimitováni na jednotlivé obce s rozšířenou působností.

- Dle § 6 odst. 7 a 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění platných předpisů, obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu **plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.**

Řešení romské problematiky v Karviné

- **Romský poradce** působí na magistrátě **od 1.1.2003**.
Zastřešuje oblast města Karviné a přilehlých obcí Petrovice u Karviné, Dětmarovice, Stonava.
- S ohledem na stále se zvyšující negativní jevy a nutnosti aplikace nástrojů a metod sociální práce s romskou komunitou byla tato pozice **od 1.9.2013 kumulována s pracovní pozicí Sociálního pracovníka pro romskou problematiku**, která předpokládá vysokoškolské vzdělání.

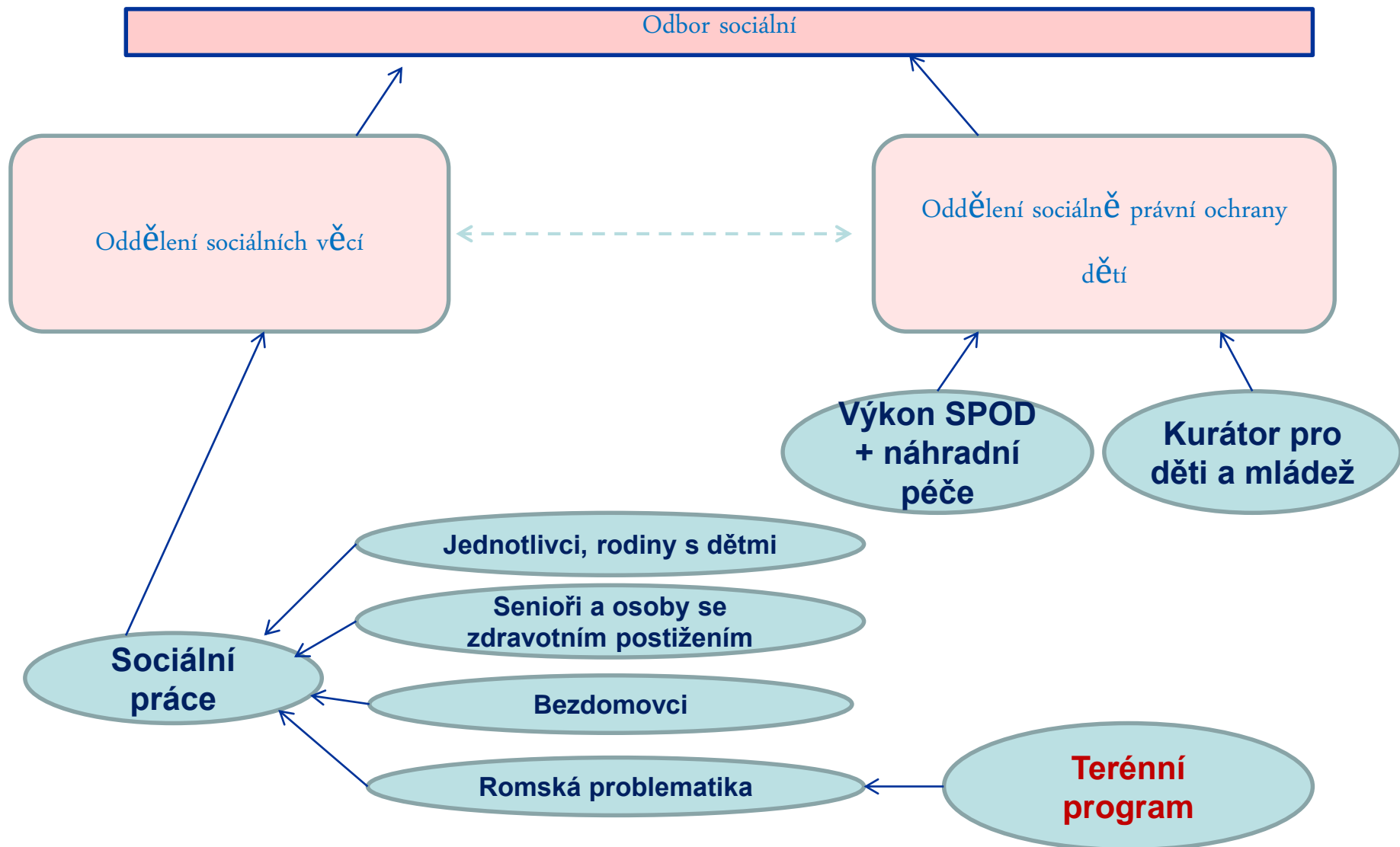
Nadále městem zachována vize – řešení romské problematiky příslušníkem této komunity.

V zájmu zajištění sociálního smíru, podpory a pomoci obyvatelům sociálně vyloučených lokalit, byl vytvořen „Terénní práce/program“, který je zajišťován od roku 2003. Na jeho financování se podílí město a Úřad vlády.

- Terénní pracovníci jsou včleněni do **Odboru sociálního**, oddělení sociálních věcí, jsou zaměstnání na dobu určitou na základě dohody o pracovní činnosti - **jedná se o příslušníky romské komunity**

Zasazení Terénního programu ve struktuře odboru

Úkolem terénních pracovníků:

- poskytování základního sociálního poradenství,
- předávání informací o základních právech a povinnostech klientů,
- předávání informací o návazných sociálních nebo veřejných službách
- být prostředníkem při jednáních na úřadech a institucích, vč. doprovázení, asistence, vyjednávání

Nejčastěji uváděné problémy klientů, se kterými přicházejí a potřebují pomoc [zdroj: výzkum provedený Slezskou univerzitou pro potřeby KP XII/2013]

- neinformovanost
- ztráta ubytování/bydlení
- nezaměstnanost
- emoční podpora/ náplň volného času
- nedostatek financí/ zadluženost

- **Statistické údaje o počtu intervencí k 31.12.2013:**

2013	Počet intervencí
leden	80
únor	139
březen	156
duben	173
květen	151
červen	177
červenec	178
srpen	183
září	227
říjen	249
listopad	152
prosinec	192
celkem	2057

Podíl romského obyvatelstva se odhaduje na cca 3500

Největší problémy vznikají v případě sestěhování Romů do jedné lokality, která se pak **postupně stává sociálně vyloučenou**.

Odhad Romů v sociálně vyloučených romských lokalitách se pohybuje cca 2500.

- ***prostor obývaný skupinou, jejíž členové se sami považují za Romy a/nebo jsou za Romy označováni svým okolím, a jsou sociálně vyloučení.***
- *Může se jednat o jednotlivý dům, ve kterém žije několik jednotlivců či rodin, nebo o celou městskou čtvrť čítající několik stovek či dokonce tisíc obyvatel.*
- *Tento prostor je jak místem, do něhož jsou „vyloučení“ odkázáni, tak i místem, které se na jejich vyloučení podílí.*
- *Hranice této lokality mohou být jak symbolické (to, když je lokalita vnímána jako tzv. „špatná adresa“, hovoří se o ní jako o „domu hrůzy“, cikánské ulici“ apod.), tak fyzické (je-li lokalita oddělená od ostatní obytné zástavby průmyslovou zónou, frekventovanou silnicí, vodním tokem, skládkou apod.).*
- ***V obou případech si však existenci těchto hranic uvědomují jak ti, kteří danou lokalitu obývají, tak ti, kteří žijí mimo ni.***

[[online] http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/soc/soc_23p02.pdf [13.02.2014]]

V Karviné jsou považovány za sociálně vyloučené lokality:

- **„městská část Karviná-Nové Město“**, nachází se na severním okraji města, není prostorově vyloučena. Lokalita je ohraničena ulicemi Havířská, Na Vyhlídce, tř. Družby, U Svobodáren, U Bažantnice, Zakladatelská **včetně ubytovacích zařízení Kaktus**, náměstí Budovatelů 1339/27a, Karviná-Nové Město, a ubytovacího střediska **Předvoj**, náměstí Budovatelů 1306/29, Karviná-Nové Město, obě ubytovny se nachází ve středu uvedené.
- **ubytovna Mašinka**, Nádražní 695/7, Karviná-Fryštát, která je provozována v budově vlakového nádraží v Karviné. Lokalita je prostorově vyloučena, nachází se na okraji města mimo souvislou zástavbu.

Ubytovny v Karviné, kde je větší podíl romského obyvatelstva

- **Předvoj, Karviná-Nové Město**
- **Kaktus, Karviná-Nové Město**
- **Ubytovací zařízení Mašinka, Karviná-Fryštát (nádraží)**
- **Kosmos, Karviná-Mizerov**
- **Ubytovna Palackého 606/7, Karviná-Nové Město**

- **Ubytoven ve městě 11 + Azylový dům pro matky/otce s dětmi + Azylový dům pro muže Bethel + Noclehárna Bethel + Dům na půli cesty Heřmánek**

Společné prostory ubytovny Předvoj

Kurátoři pro děti a mládež - zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, mimo jiné:

- **nejčastěji je řeší neomluvenou absenci na ZŠ, zneužívání alkoholu a psychotropních látek a trestnou činnost.** Ve spolupráci s Městskou policií se účastní kontrolních akcí v denních i nočních hodinách zaměřených na odhalování užívání alkoholických nápojů a gamblerství u nezletilých a mladistvých.

Rozdělení spíše pro orgány činné v trestním řízení:

Nezletilý: do 15 let
(Kurátor se musí účastnit)

Mladistvý: 15-18 let
(Kurátor je obeznámen)

Spolupráce s organizacemi působícími stěžejně v Karviné 6

- **Sociální asistence** Slezské diakonie (podpora a vedení rodiny k překonání nepříznivé situace a jejich opětovné začlenění do společnosti)
- **Terénní pracovníci** Sociálních služeb Karviná, příspěvkové organizace a Slezské diakonie (vyhledávání osob žijících rizikovým způsobem života a minimalizovat jejich dopady)
- **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež od 6-26 let** (Slezská diakonie, Akademie J.A.Komenského) (vyplnění volného času, motivace ke kvalitnímu způsobu života, eliminace rizika vzniku sociálně patologických jevů)

/město podporuje sociální služby i finančně, stěžejní podíl je poskytován z rozpočtu státu - MPSV/

- **Občanské sdružení Centrom**, od 20.6.2013 do 31.12.2013 projekt „Dáme Vám šanci“. Bezplatně bylo poskytováno hlídání dětí předškolního věku od 3 do 7 let s kapacitou 7 dětí, (rozvíjení jejich dovedností a probíhala zde jejich příprava na povinnou školní docházku)

Spolupráce s romskými občanskými sdruženími

- **Občanské sdružení „Sdružení Romů Severní Moravy“,** Karviná-Nové Město, Za panelárnou 1659/4, předseda sdružení je p. Milan Ferenc. Významnou aktivitou je **Karvinský romský festival** folklórní hudby a tance, pořádána již 14 let. Sdružení v současné době realizuje dva projekty na podporu pracovní integrace Romů prostřednictvím vzdělávacích programů a následného zaměstnávání.
- **Lácho Lav, se sídlem Karviná-Ráj,** Pokrok 1074, předseda organizace Mgr. Igor Malík. Sdružení v rámci své činnosti poskytuje základní sociální poradenství obyvatelům sociálně vyloučených lokalit města Karviné a realizuje volnočasové aktivity pro děti a celé rodiny.
- **Demokratická Aliance Romů ČR, pobočka Karviná,** se sídlem Karviná-Nové Město, U Svobodáren 1299. Předsedou sdružení je p. August Daniš. Poskytuje základní sociální poradenství romským občanům v sociálně vyloučených lokalitách města Karviné. V posledních několika letech sdružení vyvíjí minimální aktivitu a nespolupracuje s romským poradcem

Vytvoření a podpora **CHARITATIVNÍ OBCHODU A SOCIÁLNÍHO ŠATNÍKU V KARVINĚ** *dobrovolnické organizace ADRA*

- **Fungování: září 2013**
- V rámci **sociálního šatníku** obyvatelé, kteří jsou zcela bez příjmu nebo jsou na hranici životního minima, popř. se aktuálně ocitli v nepříznivé situaci, **mohou obdržet ošacení a další nezbytné věci domácí spotřeby zdarma** (na základě rozhodnutí Úřadu práce, popř. doporučení sociálních pracovníků OSo).
V rámci **charitativního obchodu** ostatní občané mají možnost si zakoupit potřebné věci za symbolické ceny.
- **Nyní s OSo spolupráce i při získávání staršího nábytku.**

Prostřednictvím Sociálních služeb Karviná, příspěvková organizace je již **dlouhodobě zajišťována „potravinová banka“**

- Především pro ty, kteří se ocitli v nouzi, pro lidi bez domova, pro lidi v hmotné nouzi, kteří zatím nemají přiznané dávky, cizince bez zajištění apod. Dávali jsme i třeba okradeným a podvedeným seniorům apod.
- Spolupráce je zejména s OSo, TP na základě žádosti, kde je uveden důvod pomoci a v jakém rozsahu. Podle toho **je pak připraven balíček, který si občané vyzvednou.**

Obsahový rámec systému sociálního zabezpečení ČR

Pojistné dávkové systémy

Důchodové pojištění

Nemocenské pojištění

Zdravotní pojištění

Státní sociální podpora (nepojistné)

Příjmově testované dávky

Příspěvek na bydlení

Porodné

Přídavek na děti

Příjmově netestované dávky

Pěstounská péče

Rodičovský příspěvek

Pohřebné

Sociální pomoc (nepojistné)

Dávky pro zdravotně postižené

Dávky pro příjmově nedostatečné

Dávky pomoci v hmotné nouzi

- Romské obyvatelstvo má odlišné hodnoty, jinou mentalitu, zvyky a kulturu, což bývá nejčastější příčinou předsudků a konfliktů s většinovou společností.
- Naším úkolem je v rámci sociální práce na ně působit a vytvářet prostor pro jejich samostatnost, zodpovědnost za své chování a přípravu na budoucnost, aby nebyli závislí v tak velké míře na poskytování sociální pomoci a mohli se hrdě stavět ke své národnosti.
- Jak jsme však zjistili i v rámci pracovních cest, jde o „běh na dlouhou trať“. **Zájem musí být oboustranný.**

Děkuji za pozornost

Projekt Práce s romskou komunitou ve městě Karviná

CZ.1.04/5.1.01/77.00042 je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.